

Het is nooit te oud om van te leren

Delftse Archeologische Notitie **314**

Katwijkerlaan 37 Pijnacker, gemeente Pijnacker-
Nootdorp

Een archeologisch bureauonderzoek

Archeologie
Delft

Katwijkerlaan 37 Pijnacker, gemeente Pijnacker-Nootdorp

Een archeologisch bureauonderzoek

Objectfoto's en afbeeldingen:	Archeologie Delft, tenzij anders vermeld
Akkoord opdrachtgever:	 10-07-2023
Akkoord adviseur bevoegd gezag:	d.d. 10-07-2023
Status:	Definitief, 11-07-2023
Autorisatie uitvoerder:	 senior KNA-archeoloog 32845680)

Samenvatting

Voor de locatie Katwijkerlaan 37 in Pijnacker in de gemeente Pijnacker-Nootdorp loopt een aanvraag voor het vergroten van het bouwvolume van een caravanstalling. Deze locatie heeft conform het huidige bestemmingsplan een dubbelbestemming Archeologie 1. In het kader van het nieuw op te stellen bestemmingsplan Verzamelplan 2023-2024 wordt deze dubbelbestemming onderzocht en bekeken of deze kan worden gewijzigd.

Archeologie Delft heeft van de gemeente Pijnacker-Nootdorp, afdeling Ruimtelijke Ordening, de opdracht gekregen om in dat kader een bureauonderzoek uit te voeren. Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologische verwachting om inzicht te krijgen in de mogelijke aanwezige archeologische waarden in het plangebied.

Op basis van de geologische opbouw, het archeologisch onderzoek dat in de omgeving van het plangebied heeft plaatsgevonden, de historische kaarten en de bekende bodemingrepen in en rondom het plangebied geldt in het plangebied geen verwachting voor archeologische resten uit het Neolithicum tot en met de Late Middeleeuwen. In de Nieuwe tijd komen in de omgeving van het plangebied de veenontginningen tot een hoogtepunt. Op historisch kaartmateriaal staat vanaf de 18^e eeuw bewoning afgebeeld langs de ontginningsas Katwijkerlaan. Binnen het plangebied, dat op circa 90 m van deze as af ligt, staat dan een deel van een hooimijt afgebeeld. Het zuidelijke deel van het plangebied blijft daarna, tot heden, in gebruik als achtererf dat grotendeels onbebouwd is. Om deze reden geldt voor de Nieuwe tijd in het plangebied een lage tot geen archeologische verwachting voor het aantreffen van archeologische resten.

De lage tot geen verwachting voor het aantreffen van archeologische resten binnen het plangebied komt overeen met de nog niet vastgestelde beleidskaart uit 2022, waar het plangebied nu net in de zone met geen verwachting ligt.

Er wordt geadviseerd om de dubbelbestemming van het plangebied af te halen en het plangebied vrij te stellen van verder archeologisch onderzoek. De uiteindelijke beslissing hierover ligt bij het bevoegd gezag, in deze de gemeente Pijnacker-Nootdorp.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Administratieve gegevens	5
1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Plangebied	6
1.3 Beleid gemeente Pijnacker-Nootdorp ten aanzien van archeologie	7
1.4 Bestemmingsplan	8
2 Bureauonderzoek	9
2.1 Methoden en richtlijnen	9
2.2 Geologie	9
2.3 Historisch grondgebruik	10
2.4 Bekende bodemingrepen	13
2.5 Archeologische onderzoeken	13
3 Archeologische verwachting en advies voor vervolgonderzoek	15
3.1 Archeologische verwachting	15
3.2 Advies voor vervolgonderzoek	15
Bibliografie	17
Overzicht van afbeeldingen, tabellen en bijlagen	18

Administratieve gegevens

Projectnaam	BO Katwijkerlaan 37 Pijnacker
Onderzoekmeldingsnummer	5437566100
Projectcode Archeologie Delft	PN076
Type onderzoek	Bureauonderzoek
Toponiem	Katwijkerlaan 37
Plaats	Pijnacker
Gemeente	Pijnacker-Nootdorp
Provincie	Zuid-Holland
RD-coördinaten (centrum)	90.661 x 450.139
Ligging onderzoeksgebied	Zie afbeelding 1
Uitvoeringsperiode	Vorbereiding: juni 2023 Rapportage: juni 2023 Deponering: juni 2023
Uitvoerder	Archeologie Delft, Gemeente Delft – afdeling Erfgoed
Projectleider	
Projectmedewerkers	Niet van toepassing
Geraadpleegde specialisten	Niet van toepassing
Opdrachtgever	Gemeente Pijnacker-Nootdorp
Contactpersoon	
Bevoegde overheid	Gemeente Pijnacker-Nootdorp
Archeologisch deskundige	Nader in te vullen
Beheer projectdocumentatie	Archeologisch depot Provincie Zuid-Holland
Beheer e-documentatie	Data Station Archaeology

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor de locatie Katwijkerlaan 37 in Pijnacker in de gemeente Pijnacker-Nootdorp loopt een aanvraag voor het vergroten van het bouwvolume van een caravanstalling. Deze locatie heeft conform het huidige bestemmingsplan een dubbelbestemming Archeologie 1. In het kader van het nieuw op te stellen bestemmingsplan Verzamelplan 2023-2024 wordt deze dubbelbestemming onderzocht en bekeken of deze kan worden gewijzigd.

Archeologie Delft heeft van de gemeente Pijnacker-Nootdorp, afdeling Ruimtelijke Ordening, de opdracht gekregen om in dat kader een bureauonderzoek uit te voeren. Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologische verwachting om inzicht te krijgen in de mogelijke aanwezige archeologische waarden in het plangebied.

1.2 Plangebied

Het plangebied bevindt zich ter hoogte van het perceel Katwijkerlaan 37 in Pijnacker (afbeelding 1). Kadastraal gezien omvat het plangebied een deel van perceel PAK00-A-1685, te weten het noordwestelijke deel. Met de beoogde ontwikkeling worden bestaande gebouwen gesloopt en vervangen door één grote caravanstalling aan de achterkant van het perceel. Het plangebied omvat deze nieuwe locatie.

De oppervlakte van het plangebied bedraagt ongeveer 1260 m². Van de zuidelijke helft van het plangebied is nu ongeveer 530 m² bebouwd met schuren die al worden gebruikt voor caravanstalling. De noordelijke helft is in gebruik als grasland.

De centrumcoördinaat van het plangebied is 90.661 x 450.139 en het maaiveld ligt op 5,0 m -NAP.

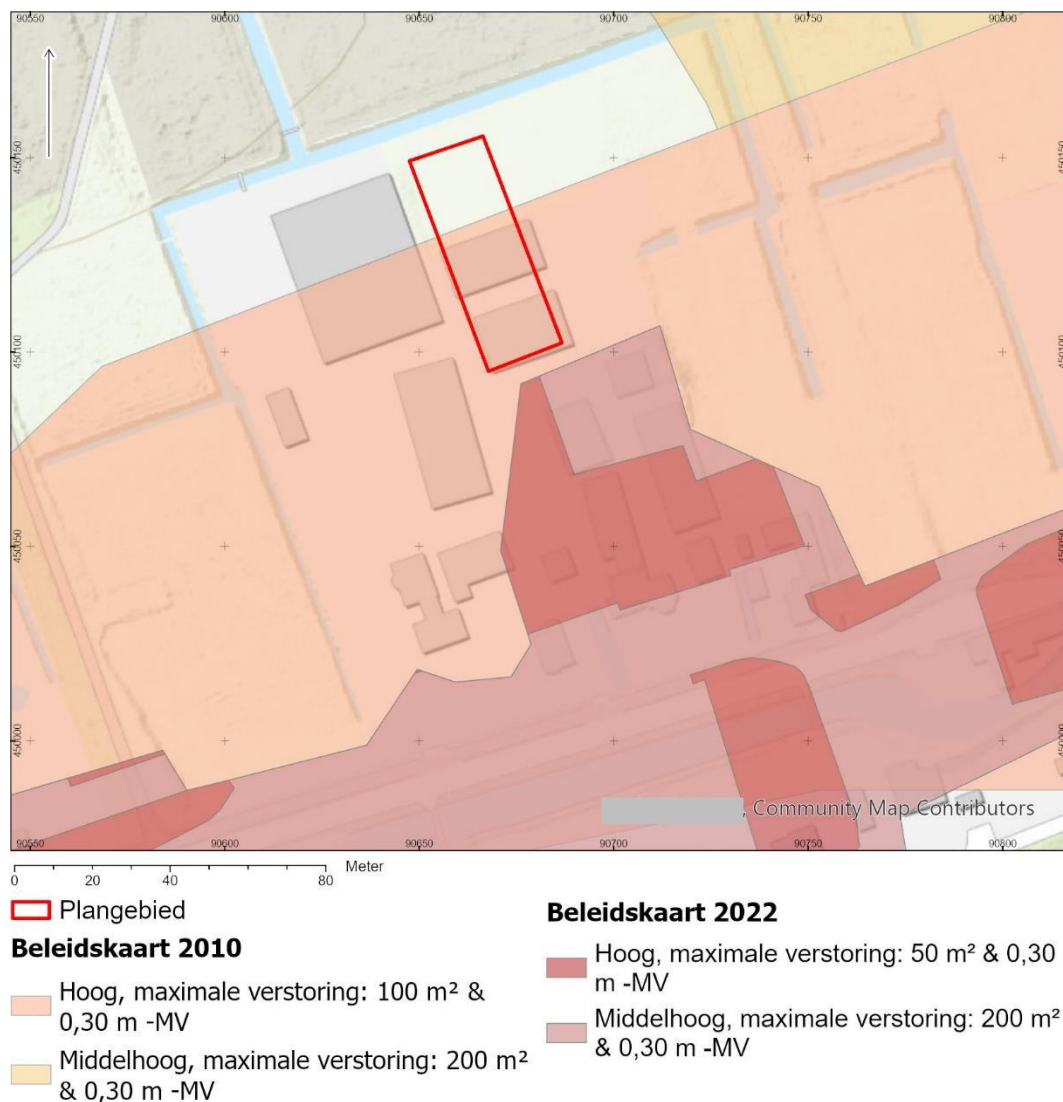
Afbeelding 1: het plangebied op een luchtfoto (bron:).

1.3 Beleid gemeente Pijnacker-Nootdorp ten aanzien van archeologie

De gemeente Pijnacker-Nootdorp hanteert sinds 2010 een archeologische beleidskaart met toelichting¹. In 2022 heeft deze kaart een update gehad.² Door middel van het vaststellen van de kaart maakt de gemeente gebruik van de wettelijke mogelijkheid om onderbouwd af te wijken van de vrijstellingsnorm voor bodemingrepen tot 100 m². De beleidskaart is in een aantal bestemmingsplannen al opgenomen en zal ook in nieuwe bestemmingsplannen worden opgenomen. Dit is nog niet gebeurd voor het bestemmingsplan van onderhavig plangebied.

Om de omgang met eventueel aanwezige archeologische waarden goed, maar ook zinvol te laten verlopen, wordt in de gemeente Pijnacker-Nootdorp alleen archeologisch (voor)onderzoek vereist wanneer de aard van de bodemingrepen dusdanig is dat er daadwerkelijk schade aan het bodemarchief kan optreden. De verschillende beleidszones vereisen dan ook elk een eigen benadering voor wat betreft de vrijstelling van archeologisch onderzoek voor bodemverstoringen tot een bepaalde diepte en omvang.

Volgens de beleidskaart van 2010 ligt de zuidelijke helft van het plangebied in een zone met een hoge archeologische verwachting (afbeelding 2). De noordelijke helft heeft een geen archeologische verwachting. De hoge verwachting is gebaseerd op een nabijgelegen kade die als ontginningsas dienst deed en waarlangs bewoning plaats vond gedurende de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. De

Afbeelding 2: het plangebied geprojecteerd op de archeologische beleidskaart van de gemeente Pijnacker-Nootdorp van 2010 versus 2022 (bron: Kerkhof 2010 en Penning & Jongma 2022).

¹ Kerkhof, 2010.

² Penning & Jongma 2022.

vrijstellingsgrens die gehanteerd wordt voor deze zone is maximaal 100 m² met een ontgravingsdiepte van maximaal 30 cm -mv.

Volgens de laatste nog niet vastgestelde beleidskaart uit 2022 valt het hele plangebied nu net in de zone met geen archeologische verwachting (afbeelding 2). Direct ten zuiden van het plangebied is wel sprake van een lage en hoge verwachting. De reden dat de verwachting voor archeologische waarden in de laatste concept beleidskaart is komen te vervallen, is het gevolg van het bijstellen van de bufferzone aan weerszijde van de kade.

1.4 Bestemmingsplan

Op het plangebied is het bestemmingsplan 'Katwijk en Nieuwkoop' uit 2019 van toepassing. Volgens dit bestemmingsplan is in het plangebied voor de zuidelijke helft sprake van een dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 1'.³ Op terreinen met een dergelijke dubbelbestemming geldt een archeologische onderzoeksplicht als de bodemingrepen die daar worden uitgevoerd groter zijn dan 100 m² en de bodem dieper geroerd wordt dan 30 cm -mv.

³Gemeente Pijnacker-Nootdorp (onherroepelijk op 01-06-2017). NL.IMRO.1926.KatwijkNieuwkoop-4001. Geraadpleegd via www.ruimtelijkeplannen.nl op 07-06-2023.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden en richtlijnen

Het doel van dit bureauonderzoek is het verzamelen van alle bekende gegevens over bodemverstoringen, geologie, historische-geografie en archeologie in de omgeving van het plangebied. Aan de hand van deze gegevens kan een archeologische verwachting worden opgesteld. Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van de informatie uit het Archeologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), de geologische kaart Westland-Delfland en overige bronnen. Het bureauonderzoek is uitgevoerd volgens de eisen zoals deze zijn opgesteld in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) versie 4.1., van de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB);.⁴

2.2 Geologie

In het verleden bestond er vaak een nauwe relatie tussen de locatie van nederzettingen en de bodemgesteldheid. Deze relatie werd vaak sterker naarmate de natuur meer beperkingen voor het permanent vestigen van de mens oplegde. Zo was in West-Nederland de aanwezigheid van een droge ondergrond één van de belangrijkste vestigingsfactoren in een gebied dat regelmatig door binnendringend zeewater werd bedreigd. De archeologische verwachting van het plangebied wordt dan ook in hoge mate bepaald door de geologische ondergrond.

Volgens de geologische kaart van het Westland en Delfland bestaat de top de natuurlijke bodem binnen het plangebied uit afzettingen van het Laagcomplex van Delfland, daar waar de top van de zandafzettingen van het Laagcomplex van Delfland of de Laag van Rijswijk dieper liggen dan 5 m -NAP (afbeelding 3).⁵ In het noorden van het plangebied zou een kreekvulling van het Delfland Laagcomplex in de ondergrond aanwezig zijn.

De afzettingen van het Laagcomplex van Delfland zijn vanaf ongeveer 4500 voor Chr. afgezet in een periode waarin de omgeving van het plangebied onder sterke invloed van de zee was.⁶ Het landschap rondom het plangebied bestond uit een dynamisch waddengebied dat doorsneden werd door getijdengeulen. Tijdens de overstromingen werden dikke lagen zandige en kleiige sedimenten afgezet. Als de zee zich (tijdelijk) weer terugtrok en daarmee ook de afwatering stagneerde, trad vernatting en veengroei op in het waddengebied. In deze periode waren de hoger gelegen geulafzettingen, getijvlakten en duinen aan de kust geschikt voor bewoning. Het huidige plangebied bevindt zich buiten de geulafzettingen op de lagergelegen delen van het waddengebied in deze periode. Deze natte omstandigheden waren minder geschikt voor permanente bewoning.

Vanaf 4500 voor Chr. bouwde de kustlijn zich geleidelijk uit in westelijke richting, waardoor reeksen strandwallen ontstonden (Laag van Rijswijk). Rond 3200 voor Chr. hadden zich permanente strandwallen aan de kust gevormd. De invloed van de zee nam af en ook de afwatering. Als gevolg hiervan trad er in het achterland vernatting op en begon het Hollandveen te groeien.

Het plangebied lag in de daaropvolgende eeuwen in een veengebied. Vanaf het begin van de 3^e eeuw na Chr. nam de vernatting en veengroei verder toe. Deze vernatting heeft onder andere te maken met een verslechtering van de ontwatering. Daarbij speelde de verplaatsing van het zeegat zuidwaarts richting de huidige Maasmond een grote rol.⁷ Deze situatie veranderde in Pijnacker-Nootdorp vanaf de Late Middeleeuwen (ongeveer vanaf de 12^e–13^e eeuw) toen begonnen werd met de ontginning van de veengebieden. Boerderijen werden gebouwd op opgeworpen hogere gronden (terpen) nabij watervoerende geulen. Het veen dat aan het oppervlak lag werd op grote schaal afgegraven en verdween grotendeels. Dit noemen we een droogmakerij. In deze periode greep de mens steeds meer in het landschap in, waardoor men minder afhankelijk werd van geologisch aantrekkelijke woonlocaties. De bewoning werd meer gebonden aan de nieuw ontstane bewoningslinten in de ontginningsgebieden.

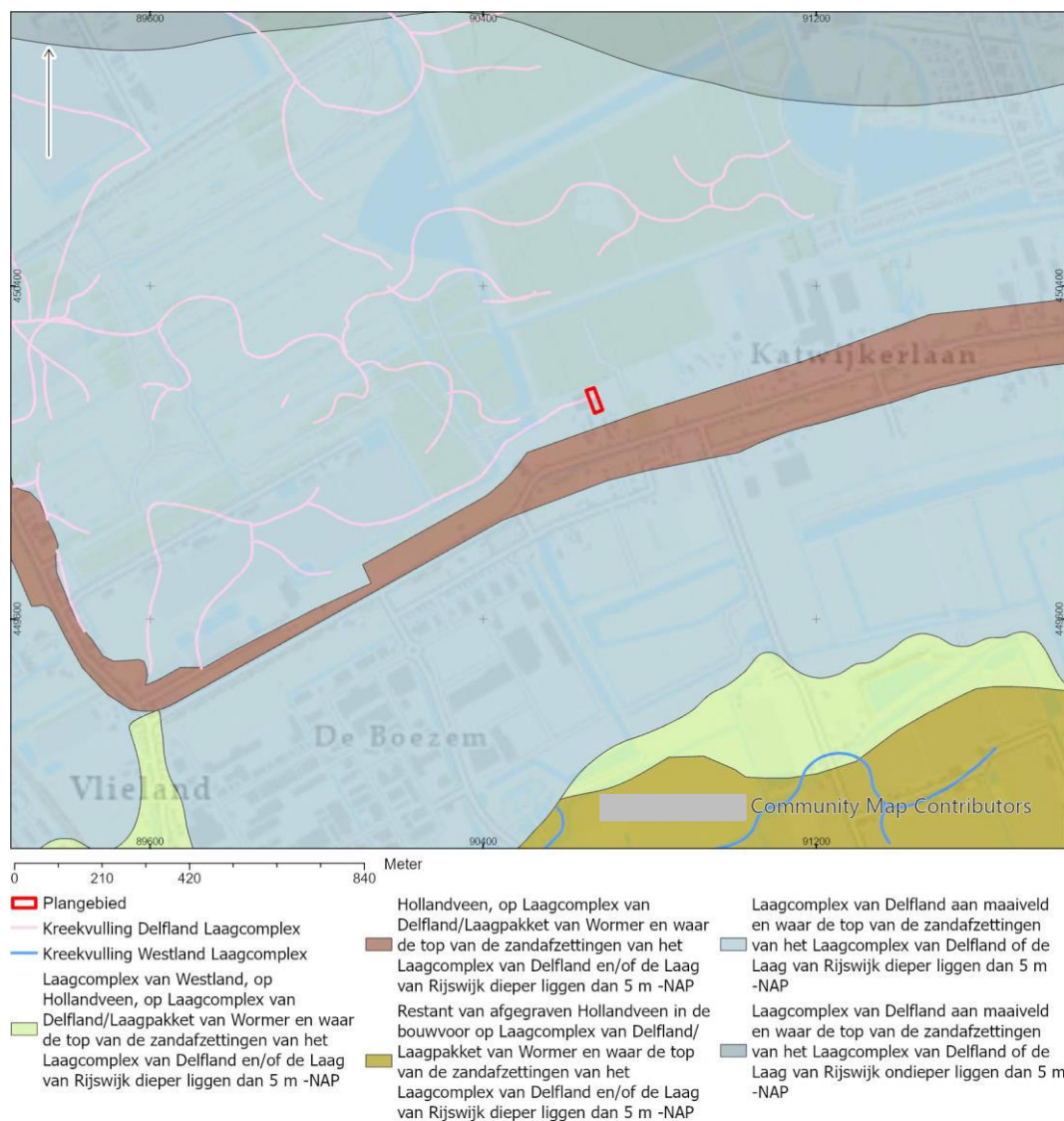
Ook voor het plangebied geldt dat het veen is afgegraven, waardoor het binnen een droogmakerij is komen te liggen. Hier liggen nu de kleiige afzettingen van het Laagcomplex van Delfland nabij het oppervlak.

⁴ <http://www.sikb.nl>.

⁵ Het laagcomplex van Delfland komt overeen met Calais II t/m IV (en Duinkerke 0) en bevindt zich tussen de 3,5 en 10,0 m -NAP. Zie Vos et al. 2017, tabel 11.

⁶ Vos et al. 2017.

⁷ Vos et al. 2017.

Afbeelding 3: het plangebied geprojecteerd op de geologische kaart van het Westland en Delfland (Bron: Vos et al. 2017 & ESRI).

Op basis van geologische boringen in het DINoloket kan een lokale invulling gegeven worden van de bodemopbouw in het plangebied.⁸ Een dergelijke boring is aanwezig op 70 meter ten zuidoosten van het plangebied. Het gaat om boring BHR000000158282 (90.742 x 450.071). Op basis van deze boring bestaat de bodem tot een diepte van 0,7 m -mv uit veraard of verweerd zandig veen met daaronder tot 1,20 m -mv zwak humeuze matig zware klei. Deze afzettingen kunnen van boven naar beneden worden geïnterpreteerd als Hollandveen Laagpakket op afzettingen van Laagcomplex van Delfland. Hetzelfde beeld komt naar voren bij andere omliggende boringen.

Volgens de bodemkaart is de bodem in het plangebied gekarteerd als moerige eerdgronden met een moerige bovengrond of moerige tussenlaag op gerijpte zavel of klei (Wg).⁹ Het moerige karakter is een gevolg van een dun restveenpakket dat in de droogmakerij nog aanwezig is. Eerdgronden zijn alle moerige en minerale gronden met een humusrijke bovengrond. De eerdlag is doorgaans het gevolg van een eeuwenlange geleidelijke ophoging met humushoudend materiaal door de mens, zoals bagger uit sloten.

2.3 Historisch grondgebruik

Het bestuderen van het historisch grondgebruik van het plangebied kan informatie verschaffen over eventuele archeologische vindplaatsen. Uit de bestudering van oude kaarten kan blijken of het plangebied in het verleden bebouwd is geweest en of er bijvoorbeeld (water)wegen in het plangebied aanwezig waren. Ook kunnen ontgravingen en ophogingen door middel van oude kaarten soms in beeld worden gebracht.

⁸ www.dinoloket.nl geraadpleegd op 07-06-2023.

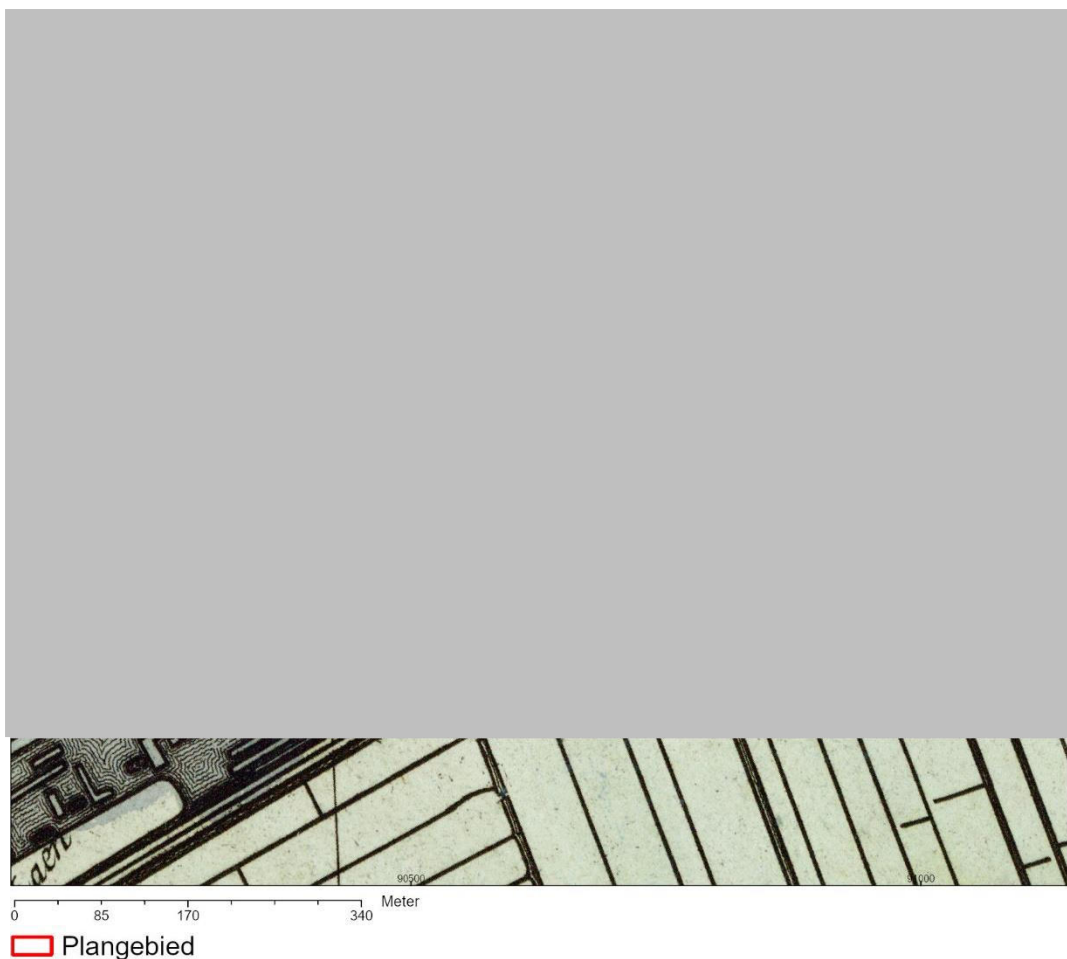
⁹ www.dinoloket.nl geraadpleegd op 07-06-2023.

In tabel 1 is een overzicht aanwezig met de bronnen die zijn gebruikt, uit welk jaartal deze bronnen komen en een kort overzicht van de eventuele relevante informatie die op deze bronnen aanwezig is. In de komende subparagrafen wordt de informatie uitgebreid besproken.

2.3.1 Historische kaarten

Het plangebied bevindt zich ten noorden van de Katwijkerlaan. Langs de noordzijde van deze weg staan op de Kaart van Kruikius uit 1712 verschillende erven met boerderijen afgebeeld. Deze erven maken deel uit van een bewoningslint dat op de kade als ontginningsas dienst deed. De veenontginning richtte zich op de ten noorden van de Katwijkerlaan gelegen Achtercatwijk polder. Deze polder maakte deel uit van een veenlandschap dat vanaf halverwege de 13^e eeuw en met name in de 17^e eeuw en de 18^e eeuw is afgegraven voor turfwinning. Vanaf de 19^e eeuw heet deze polder de Nieuwe of Drooggemaakte polder.

Het plangebied is op de kaarten uit de 17^e en 18^e eeuw in gebruik als weiland. Op de kadestraal minuut van 1832 maakt het plangebied onderdeel uit van een erf. Er is dan in de zuidwesthoek van het plangebied sprake van een hooimijt die hoort bij andere bijgebouwen op het achterterrein van het erf. Het hoofdgebouw staat gesitueerd langs de kade. Het noordelijke deel van het plangebied is dan in gebruik als weiland en de oostelijke helft als (kap)bosje. In de daaropvolgende decennia en eeuw maakt het plangebied eveneens deel uit van het achtererf.

Abbeelding 4: het plangebied geprojecteerd op de kaart van Kruikius uit 1712. (Bron: www.tudelft.nl)

Afbeelding 5: het plangebied geprojecteerd op het kadastraal minuutplan van 1832. (Bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl)

Soort bron	Jaartal	Relevante informatie	Bron
Historische kaart, Hoogheemraadschap van Delfland	1612	Plangebied onbebouwd	www.archieven.nl
Historische kaart, Hoogheemraadschap van Delfland door Kruikius	1712	Plangebied onbebouwd	www.tudelft.nl
Historische kaart, Kadastrale Minuut	1811-1832	Plangebied, weiland, bos en erf met in zuidwesthoek hooimijt	beeldbank.cultureelerfgoed.nl
Historische kaart, topografische kaarten	1900-2022	Plangebied, onderdeel van erf, onbebouwd en deel enkele opstal	www.topotijdreis.nl
Militaire activiteiten, Indicatieve Kaart Militair Erfgoed	1940	Plangebied geen onderdeel van militaire activiteiten	www.ikme.nl
Militaire luchtfoto's	1944	Niet relevant	Library.wur.nl

Tabel 1: overzicht van de gebruikte bronnen voor het vaststellen van het historische grondgebruik in het plangebied.

2.3.2 Militair erfgoed

Op basis van de Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME) worden in het plangebied geen resten van militair erfgoed verwacht. Aanwijzingen voor de aanwezigheid van militaire activiteiten in deze periode zijn niet op

luchtfoto's zichtbaar.¹⁰ Ook uit voorgaande perioden wordt geen militair erfgoed verwacht.¹¹ In het plangebied heeft voor zover bekend ook nog geen explosievenonderzoek plaatsgevonden.¹²

2.4 Bekende bodemingrepen

Vaak zijn op een historische kaart niet de specifieke details zichtbaar waaruit blijkt dat in de bodem van het plangebied ingrepen hebben plaatsgevonden. Om te kunnen beoordelen of er bodemingrepen zijn uitgevoerd in het plangebied die van invloed zijn op eventueel aanwezige archeologische resten, is gebruik gemaakt van meerdere bronnen.

Op basis van het Actueel Hoogtebestand Nederland versie 4 (AHN4) zijn in het plangebied geen aanwijzingen voor ophogingen. Het maaiveld van het plangebied ligt de 5,0 m -NAP. Deze maaiveldhoogtes passen binnen de maaiveldhoogtes voor de droogmakerij.

Uit de bouwvergunningaanvragen die in het stadsarchief van Delft aanwezig zijn, blijkt dat voor het perceel vanaf 1942 tot aan 1999 tien vergunningen zijn afgegeven. Deze hadden vooral betrekking op de bouw en wijziging van stallen, loodsen etc. Uit de gegevens wordt niet duidelijk welke (verstoringen) bodemingrepen hiermee waren gemoeid.

De grondwatertrap in het plangebied is relevant voor de mate van conservering van eventueel aanwezige organische archeologische resten. De diepte waarop het grondwater wordt aangetroffen fluctueert door het hele jaar en wisselt tussen een Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (GHG, de winterstand) en de Gemiddeld Laagste Grondwaterstand (GLG, de zomerstand). In het plangebied is grondwatertrap IVu gekarteerd.¹³ Met een dergelijke grondwatertrap is er sprake van een GHG dieper dan 40 cm -mv en een GLG tussen 80 en 120 cm -mv. Archeologisch gezien betekent dit dat binnen het plangebied organische archeologische resten slecht of niet bewaard zijn gebleven binnen 40 cm -mv en dat organische archeologische resten tussen de 40 en 80 cm in ieder geval aangetast zijn. Vanaf 80 cm -mv zijn organische archeologische resten, indien aanwezig, onaantastbaar aanwezig. De conservering van anorganische archeologische resten is niet van de grondwaterstand afhankelijk.

Voor het plangebied was tijdens het onderzoek onbekend wat de milieukundige condities zijn.

2.5 Archeologische onderzoeken

In het plangebied zijn tot op heden geen archeologische onderzoeken uitgevoerd, archeologische waarnemingen verricht of archeologische vondsten gemeld.¹⁴ Verder maakt het plangebied ook geen onderdeel uit van een terrein van provinciaal belang. In de omgeving van het plangebied zijn wel meerdere onderzoeken uitgevoerd en vondstmeldingen bekend. In deze paragraaf worden de nabijgelegen onderzoeken besproken die binnen een straal van 500 m ten opzichte van het plangebied liggen (afbeelding 6). Dit wordt gedaan om een beeld te vormen van de mogelijke archeologische resten die in het plangebied aanwezig kunnen zijn. Bureauonderzoeken leveren een minder concreet beeld op van de te verwachten archeologische resten, zeker in vergelijking met andere onderzoeken zoals boor- of proefsleuvenonderzoeken, of een complete archeologische opgraving. Om deze reden worden bureauonderzoeken in het volgende overzicht achterwege gelaten.

Ten oosten van het plangebied is voor een ontwikkeling op adres Katwijkerlaan 45 een bureauonderzoek in combinatie met een karterend booronderzoek uitgevoerd.¹⁵ Hier zijn vier boringen gezet tot 2,0 m -mv en één boring tot 4,0 m -mv. Tijdens het booronderzoek is een heterogeen, omgewerkt pakket van 0,9 tot 1,1 m dik op kalkrijke kwelderafzettingen van het Laagpakket van Wormer (Laagcomplex van Delfland) aangetroffen. In het gebied is geen intacte restveenlaag meer aanwezig. In de basis van het omgewerkte pakket is een kleilaag met roestvlekken aangetroffen. In deze laag is ook een fragment roodbakkerend geglaazuurd aardewerk uit de 16^e of 17^e eeuw gevonden. Deze kleilaag is vermoedelijk tijdens of na de veenwinning in het gebied opgebracht en later nog omgewerkt. Uit het booronderzoek is gebleken dat het gebied verstoord is geraakt tot in de kalkrijke kwelderafzettingen van het Laagpakket van Wormer (Laagcomplex van Delfland). Er is vanwege de relatief diepe verstoringen, en omdat in het Laagpakket van Wormer geen ontkalkte of gerijpte lagen aanwezig zijn, besloten het plangebied vrij te geven voor de geplande ontwikkeling.

¹⁰ Library.wur.nl geraadpleegd op 08-06-2023.

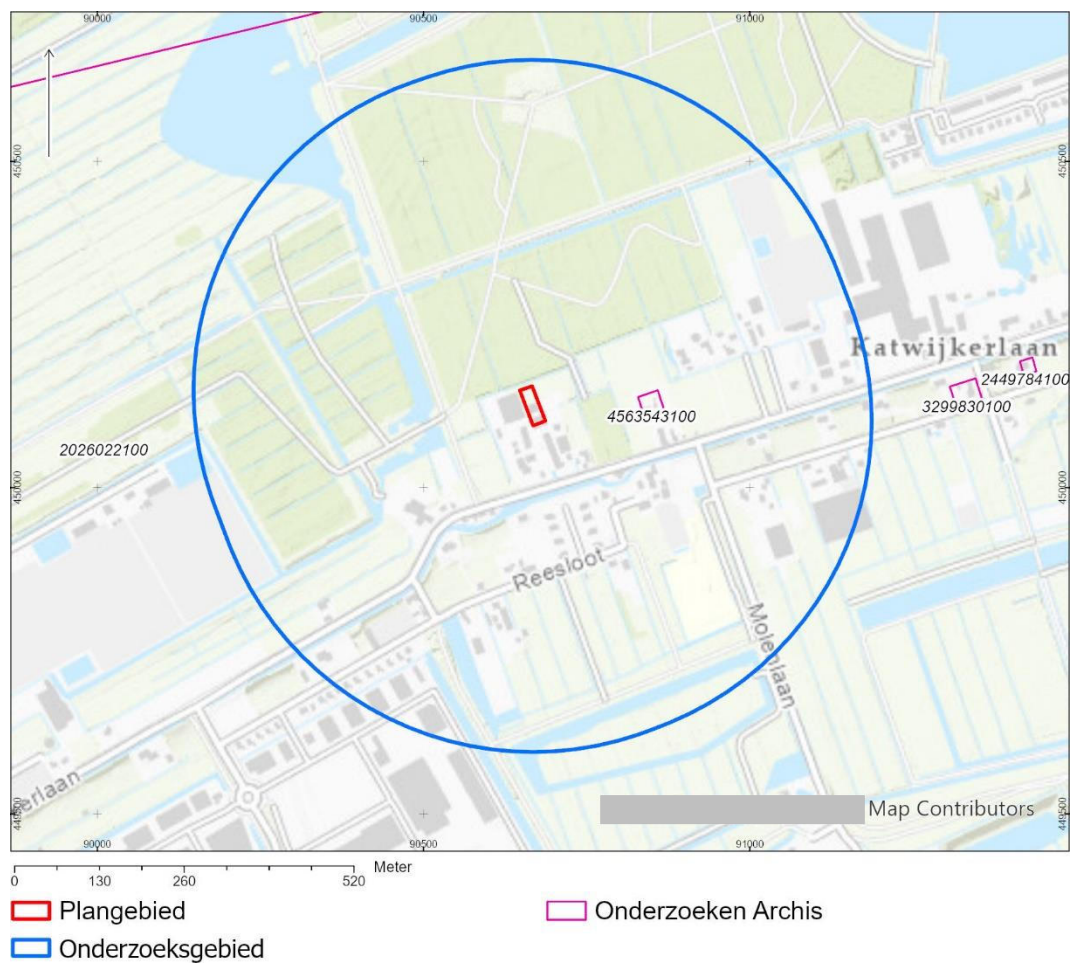
¹¹ www.cultureelerfgoed.nl geraadpleegd op 08-06-2023.

¹² www.explosievenopsporing.nl geraadpleegd op 08-06-2023.

¹³ www.dinoloket.nl geraadpleegd op 07-06-2023.

¹⁴ Archis 3; archis.cultureelerfgoed.nl & www.portableantiquities.nl geraadpleegd op 08-06-2023.

¹⁵ Beckers 2017; onderzoeksnr. 4563535100.

Afbeelding 6: de archeologische onderzoeken in het onderzoeksgebied rond het plangebied. (Bron: ARCHIS & ESRI).

3 Archeologische verwachting en advies voor vervolgonderzoek

3.1 Archeologische verwachting

Op basis van de geologische opbouw, het archeologisch onderzoek dat in de omgeving van het plangebied heeft plaatsgevonden, de historische kaarten en de bekende bodemingrepen in en rondom het plangebied kunnen verwachtingen voor het voorkomen van archeologische resten in het plangebied geformuleerd worden. Daarbij wordt aandacht besteed aan de volgende eigenschappen van de eventuele vindplaatsen: datering (minimaal in hoofdperioden, bijvoorbeeld Romeinse tijd en Late Middeleeuwen), complextype, bijvoorbeeld nederzetting, grafveld, erf), diepteligging, locatie, uiterlijke kenmerken, omvang, gaafheid en verstoringen.

Gebaseerd op deze factoren, geldt in het plangebied geen verwachting voor archeologische resten uit het Neolithicum tot en met de Late Middeleeuwen. De bodem, bestaande uit afzettingen van het Laagcomplex van Delfland (Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Wormer), waarop zich vanaf het Neolithicum veen van het Hollandveen Laagpakket is gaan vormen, was gedurende al die tijd te nat voor bewoning. Vanaf de Late Middeleeuwen worden in de omgeving van het plangebied de eerste initiatieven voor veenontginning ondernomen. Deze ontginningen kwamen tot een hoogtepunt in de 17^e en 18^e eeuw. Op historisch kaartmateriaal staat vanaf de 18^e eeuw bewoning afgebeeld langs de ontginningsas Katwijkerlaan. Binnen het plangebied, dat op circa 90 m van deze as af ligt, staat dan een deel van een hooimijt afgebeeld. Het zuidelijke deel van het plangebied blijft daarna, tot heden, in gebruik als achtererf dat grotendeels onbebouwd is. De zone van het plangebied die overlapt met het historisch erf bevindt zich aan de periferie van een potentiële vindplaats. In deze perifere zone worden verder nauwelijks archeologische resten verwacht. Om deze reden geldt voor de Nieuwe tijd in het plangebied een lage tot geen archeologische verwachting voor het aantreffen van archeologische resten.

3.2 Advies voor vervolgonderzoek

Voor de locatie Katwijkerlaan 37 in Pijnacker loopt een aanvraag voor het vergroten van het bouwvolume van een caravanstalling. Deze locatie heeft conform het huidige bestemmingsplan een dubbelbestemming Archeologie 1. In het kader van het nieuw op te stellen bestemmingsplan Verzamelplan 2023-2024 wordt deze dubbelbestemming onderzocht en bekeken of deze kan worden gewijzigd.

Volgens de beleidskaart van 2010 ligt de zuidelijke helft van het plangebied in een zone met een hoge archeologische verwachting. Op basis van het bureauonderzoek geldt in het plangebied een lage tot geen verwachting voor het aantreffen van archeologische resten. Dit komt overeen met de nog niet vastgestelde beleidskaart uit 2022, waar het plangebied nu net in de zone met geen verwachting ligt.

Er wordt geadviseerd om de dubbelbestemming van het plangebied af te halen en het plangebied vrij te stellen van verder archeologisch onderzoek. De uiteindelijke beslissing hierover ligt bij het bevoegd gezag, in deze de gemeente Pijnacker-Nootdorp.

Bibliografie

Gebruikte afkortingen

DAN Delftse Archeologische Notitie
DAR Delftse Archeologische Rapporten

Literatuur

- [redacted] 45, Pijnacker, gemeente Pijnacker-Nootdorp: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende en karterende fase, *Bureau voor Archeologie rapport 540*.
- [redacted] 010: Pijnacker-Nootdorp. Een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart, *DAR 96*.
- Kruikius, N. & [redacted] [redacted] *lant, gemeten en in kaarte gebracht*
[redacted] *Jac. Kruikius*. Schaal 1:10.000, Alphen aan den Rijn.
- [redacted] [redacted] lijke archeologische beleidskaart Pijnacker-Nootdorp. Een herziening en update van de archeologische beleidskaart, *DAN 282*.
- [redacted] [redacted] 017: Het ontstaan van Westland-Delfland, gebaseerd op paleolandschappelijke onderzoek en getijsysteemkennis. Toelichting op de regionale paleolandschappelijke kartering, uitgevoerd in het kader van het uitbrengen van de Atlas van het Westland, *DAR 130*.

Overige bronnen

Archis.cultureelerfgoed.nl
Beeldbank.cultureelerfgoed.nl
www.dinoloket.nl
www.ahn.nl
www.explosievenopruiming.nl
www.ikme.nl
www.cultureelerfgoed.nl
library.wur.nl
www.bodemloket.nl
www.stadsarchief.nl
www.arcgisonline.nl
www.topotijdreiss.nl
bagviewer.kadaster.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
legenda-bodemkaart.bodemdata.nl

Overzicht van afbeeldingen en tabellen

Afbeeldingen

Afbeelding 1:	het plangebied op een 	6
Afbeelding 2:	het plangebied geprojecteerd op de archeologische beleidskaart van de gemeente Pijnacker-Nootdorp van 2010 versus 2022 (bron: Kerkhof 2010 en Penning & Jongma 2022).	7
Afbeelding 3:	het plangebied geprojecteerd op de geologische kaart van het Westland en Delfland (Bron: Vos <i>et al.</i> 2017 & ESRI).	10
Afbeelding 4:	het plangebied geprojecteerd op de kaart van Kruikius uit 1712. (Bron: www.tudelft.nl)	11
Afbeelding 5:	het plangebied geprojecteerd op het kadastraal minuutplan van 1832. (Bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl)	12
Afbeelding 6:	de archeologische onderzoeken in het onderzoeksgebied rond het plangebied. (Bron: ARCHIS & ESRI).	14

Tabellen

Tabel 1:	overzicht van de gebruikte bronnen voor het vaststellen van het historische grondgebruik in het plangebied.	12
----------	---	----